

Обяснителна бележка, придружаваща предложението за целенасочено преразглеждане на ОРГО

Целта на настоящата бележка е да се изяснят целта и обхватът на предложението за преразглеждане на [Общия регламент за групово освобождаване](#)¹ (ОРГО) въз основа на резултатите от всеобхватна оценка на политиката в областта на държавната помощ и [проверката за пригодност](#)², както и привеждането му в съответствие с преразглеждането на някои насоки за държавна помощ³. Настоящата бележка придружава обществената консултация относно това предложение за ОРГО. Настоящото преразглеждане е резултат от преразглеждането на ОРГО, прието на 23 юли 2021 г.

За публичното финансиране, което отговаря на условията за държавна помощ по смисъла на член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз („ДФЕС“), трябва по принцип да се изпрати уведомление на Комисията и да бъде одобрено, преди да бъде приведено в действие. Принципите, залегнали в правилата на ЕС за държавната помощ, имат за цел да се гарантира, че публичните средства не водят до нелоялна конкуренция за дружествата, извършващи дейност в рамките на вътрешния пазар на ЕС. По-конкретно, тези принципи помагат да се гарантира, че публичните средства не заместват частните инвестиции, служат на общите цели на политиката и не надхвърлят сумите, необходими за постигането на тези цели. Държавите членки не са задължени да уведомяват Комисията за държавната помощ, ако въпросната помощ попада в правилата *de minimis* или отговаря на съответните критерии, посочени в ОРГО.

Целта на измененията, предмет на настоящата обществена консултация, е да се измени ОРГО по целенасочен начин, който да гарантира, че той допълва добре съответните насоки за държавна помощ, които се преразглеждат едновременно с него, както и да се гарантира, че правилата отговарят по подходящ начин на пазарните и технологичните промени и на новите приоритети на Комисията, по-специално Европейския зелен пакт и промишлената и цифровата стратегия. С изменението тези правила допълнително се опростяват и изясняват, което ще подобри правната сигурност и ще улесни държавите членки в прилагането на мерките за помощ за насърчаване на екологичния и цифровия преход, като същевременно се ограничат до минимум възможните нарушения на конкуренцията.

По-конкретно, предлага се ОРГО да бъде преразгледан, за да бъдат улеснени държавите членки да прилагат мерките за държавна помощ без предварително уведомяване в следните области:

---

¹ Регламент (ЕС) № 651/2014 на Комисията относно деклариране на някои категории помощи за съвместими с общия пазар в приложение на членове 107 и 108 от Договора (ОВ L 187, 26.6.2014 г.), последно изменен. Моля, имайте предвид, че е в ход целево преразглеждане на ОРГО, което има за цел да улесни взаимодействието между правилата за държавна помощ и някои правила на ЕС за финансиране. Предвижда се то да приключи през втората половина на юли 2021 г.

² Публикувано на 30 октомври 2020 г., вж.: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/2044-2012-State-aid-modernisation-package-railways-guidelines-and-short-term-export-credit-insurance-fitness-check_bg.

³ Насоките относно държавната помощ за опазване на околната среда и за енергетика, Насоките за регионална помощ, Рамката за научни изследвания, развойна дейност и иновации и Насоките за рисковото финансиране.

- регионална помощ;
- помощ за рисково финансиране;
- помощ за научни изследвания, развойна дейност и иновации (НИРДИ);
- помощ в областта на околната среда и енергетиката.

При тази инициатива се разчита до голяма степен на доказателства и данни, събрани в контекста на проверката на Комисията за пригодност на правилата за държавна помощ, както и на пазарен опит и опит, произтичащ от нейната практика. Предвид естеството ѝ на съпътстваща мярка към преразглеждането на насоките за държавна помощ в съответните области, отделна оценка на въздействието за тази инициатива не беше сметната за необходима.

1. Регионална помощ

След приемането на Насоките за регионална помощ (НРП), приложими от 2022 г. нататък, е необходимо разделът за регионална помощ в ОРГО да бъде уеднаквен с тях, за да се избегнат несъответствия между двата набора от правила. Освен това се въвежда кратко пояснение, за да се изключат от допустимите за регионална помощ разходи амортизационните разходи, произтичащи от използването на определени активи през периода, през който те се използват в рамките на проект за НИРДИ, тъй като те не са инвестиционни разходи по смисъла на регионалната помощ. Добавени са също така изменения в раздела за помощ за малки и средни предприятия (МСП), тъй като определението за първоначална инвестиция е същото като за регионалната помощ, както и за да се премахне съществуващото несъответствие по отношение на допустимите разходи между раздела за малките и средните предприятия и раздела за регионална помощ.

Настоящото предложение за изменение на ОРГО включва по-специално следните промени:

- уеднаквяване на секторния обхват за регионалната помощ (изключване на лигнитните въглища, включване на синтетични влакна и корабостроене, изключване на подкрепата за широколентова и научноизследователска инфраструктура в раздела за регионална помощ, изясняване на определението за транспортния и енергийния сектор);
- разширяване на възможността за предоставяне на оперативна помощ за предотвратяване или намаляване на обезлюдяването, която досега бе възможна само за много слабо населените региони, така че да обхване и рядко населените региони в съответствие с възприетия подход в НРП;
- леко адаптиране на праговете за уведомяване за регионална помощ, за да се изясни какво представляват те, като се вземат предвид всички различни интензитети, но също така за да се предвидят по-високи прагове за МСП, които изпълняват проект под 50 милиона евро, за да се избегне санкционирането им чрез подхода на коригирания размер на помощта, приложим за по-големите проекти;
- изключване от регионалната помощ на разходите за сгради, земя и оборудване, доколкото и докато те се подпомагат съгласно правилата на ОРГО, уреждащи помощта за проекти за НИРДИ;

- уеднаквяване на текста в раздела за МСП с този за регионалната помощ.

2. Помощ за рисково финансиране

Резултатите от проверката за пригодност потвърдиха, че като цяло правилата за държавна помощ за рисково финансиране, влезли в сила през 2014 г., са функционирали добре и са допринесли за отстраняването на пазарната неефективност, която не позволява на МСП в ЕС да привличат необходимото финансиране, за да се разрастват и да постигат успех, без това да нарушава неоправдано конкуренцията. Същевременно следва да се въведат някои промени, за да се улеснят тълкуването и прилагането на тези правила. И накрая, при преразглеждането на правилата се вземат също предвид Европейският зелен пакт и стратегията за промишлеността (като се включи например „бонус“ за помощ за опазване на околната среда, както и за помощ под формата на прехвърляне на права върху интелектуална собственост за иновативни стартиращи предприятия).

Вече започна преразглеждането на Насоките за рисково финансиране (НРФ) и беше проведена обществена консултация, за да се съберат мненията на заинтересованите страни и държавите членки. Тъй като НРФ са правното основание за разрешаването на схеми за помощ за рисково финансиране, които надхвърлят ОРГО, и двата набора от правила са тясно свързани и между тях трябва да се осигури съгласуваност. Това е основната причина за предложените промени в раздела от ОРГО относно помощта за достъп на МСП до финансиране и в съответните определения в глава I от ОРГО.

Всички предложени промени се основават на доказателствата, събрани при проверката за пригодност. Предложените промени в разпоредбите на ОРГО за рисково финансиране са в съответствие с текущото преразглеждане на НРФ. Най-значимите промени са следните:

- нова структура на досегашния член 21 чрез разделянето му на два члена: единият засяга помощта за рисково финансиране чрез финансови посредници, а другият – за рисково финансиране под формата на данъчни стимули за физически лица, инвестиращи в допустими предприятия. Новият член 21 беше реструктуриран, за да се подчертае по-добре тристепенната структура на помощта за рисково финансиране: от инвеститорите към бенефициерите чрез финансовите посредници;
- изменение на критерия за допустимост, който позволява на предприятията да получават помощ за рисково финансиране, *от седем години след първата им търговска продажба на 10 години след тяхното учредяване и/или, в случай на иновативни предприятия, седем години след първата им търговска продажба.*
  - Изменението на „10 години след тяхното регистриране“ се прави с цел да се опрости прилагането на ОРГО, тъй като регистрирането на дадено дружество е определено, докато първата търговска продажба подлежи на различни тълкувания (за допустими МСП, които не подлежат на регистриране, може да се счита, че десетгодишният период на допустимост започва от момента, в който МСП започва своята стопанска дейност или подлежи на данъчно облагане за своята стопанска дейност).

- Възможността държавите членки да продължат да използват настоящия критерий „седем години след първата им търговска продажба“ за иновационни дружества е в отговор на обратната информация, получена по време на обществената консултация относно НРФ, според която инвестиционни цикли на такива дружества в сектора на биотехнологиите, здравеопазването и микроелектрониката могат да бъдат по-дълги от 10 години. В ОРГО вече се съдържа определение за иновативни предприятия.
- изясняване на понятието „разширяване на стопанската дейност“, при което инвестицията трябва да надвишава 50 % от годишния оборот на МСП, за да може това МСП да отговаря на условията за получаване на помощ за рисково финансиране: понастоящем член 21 се отнася до „нова икономическа дейност“ вместо до по-техническото „нови продуктови или географски пазари“. Освен това предложението включва „зелен бонус“ (инвестицията трябва да надвишава само 30 % вместо 50 % от годишния оборот на МСП) за инвестиции, подобряващи показателите в областта на околната среда в съответствие с Регламента за таксономията.
- пояснение, че за изчисляването на максималната подпомагана инвестиция за рисково финансиране за всеки бенефициер трябва да се вземе предвид непогасената сума към момента на предоставянето. Това дава възможност инвестицията за рисково финансиране да бъде изплатена и да бъдат получени допълнителни инвестиции, стига бенефициерът все още да е допустим;
- намаляване на минималните прагове за частно участие в инвестиции в рисково финансиране за подпомагани региони по член 107, параграф 3, буква а) от ДФЕС. При тази модулация се вземат предвид различията при достъпа до небанково финансиране, включително рисково финансиране между и в рамките на държавите членки, като същевременно се има предвид, че частното участие е необходимо условие за отпускането на помощ за рисково финансиране, тъй като то гарантира привличане на частен капитал, разумна оценка на риска и подходяща надеждна финансова проверка;
- разширяване на обхвата на член 24, уреждащ помощта за проучвателни разходи за установяване на допустимите предприятия, с цел да бъдат включени разходите за инвестиционно проучване в допустимите предприятия, за да се преодолеят предизвикателствата, пред които е изправен секторът на рисковия капитал, по-специално да бъдат намалени информационните асиметрии, засягащи тези дружества;
- разширяване на приложното поле на член 22, уреждащ помощта за стартиращи предприятия, така че да включва помощ под формата на прехвърляне на права върху интелектуална собственост (ПИС) от научноизследователска организация, в която са били създадени основните ПИС, към малки и иновационни предприятия, които трябва да пуснат нов продукт или услуга на пазара.
- пояснение в определението, че само частни субекти могат да бъдат взети предвид за достигане на необходимия принос на инвеститорите към мерките за рисково финансиране и че за тази цел не могат да бъдат взети предвид публични

или полупублични субекти, като например национални насърчителни банки и институции или международни финансови институции;

- включване в определението за иновативни предприятия (което позволява например удвояване на помощта за стартиращи предприятия или горепосочената помощ за прехвърляне на ПИС) на получателите на средства от Европейския съвет по иновациите (ЕСИ) или удостоените с неговия печат за високи постижения.

3. Помощ за НИРДИ

ОРГО допълва разпоредбите на Рамката за държавна помощ за научни изследвания, развойна дейност и иновации (РНИРДИ). В него се определят условията за съвместимост, въз основа на които държавите членки могат да прилагат мерки за държавна помощ без предварително уведомяване на Комисията. Както беше обявено в контекста на преразглеждането на РНИРДИ, в хода на настоящото целево преразглеждане на ОРГО Комисията ще включи целево изменение на разпоредбите на ОРГО, свързани с научните изследвания, развойната дейност и иновациите, съобразявайки се с предложеното за РНИРДИ, за да се осигури последователност на правилата за държавна помощ в областта на НИРДИ;

За тази цел преразгледаните части на ОРГО, свързани с НИРДИ, съдържат основно следните целеви подобрения:

- изясняване на някои понятия и определения: Първо, предлага се да бъде пояснено, че „цифрови иновационни центрове“, включително тези по програмата „Цифрова Европа“, могат да отговарят на критериите за иновационни клъстери съгласно определеното в ОРГО. Второ, определенията за промишлени научни изследвания и експериментални развойни дейности трябва да бъдат изменени, за да се поясни, че са включени научноизследователските и развойните дейности в областта на цифровите технологии/решения. Трето, предлага се да се поясни, че иновационните дейности на МСП включват внедряването на цифрови решения (като например подкрепа за услуги, предоставяни от научноизследователски инфраструктури, инфраструктури за изпитване и експериментиране, иновационни клъстери или частни цифрови експерти);
- въвеждане на ново определение и критерии за съвместимост, даващи възможност да бъдат подкрепени инфраструктури за изпитване и експериментиране, използвани предимно от промишлеността за научноизследователски и развойни дейности, като например разработване и изпитване на нови технологии, които могат да послужат и за стимулиране на инвестициите в НИРДИ, улесняващи двойния преход. Тези видове инфраструктури понякога са познати и като „технологични инфраструктури“;
- опростяване на условията за помощ за проекти за НИРД съгласно член 25 от ОРГО, по-специално чрез предлагане на допълнителни възможности за използване на подхода на опростените разходи за изчисляване на непреките разходи за проекти за НИРД.

4. Помощ в областта на околната среда и енергетиката

В съответствие с целите на Зеления пакт се предлага приложното поле на ОРГО да бъде разширено, като бъде увеличен наборът от мерки, освободени от задължението за предварително уведомяване, и чрез повишаване на праговете за уведомяване за мерки в областта на климата, енергетиката и опазването на околната среда, когато това е обективно обосновано. Предложеното разширяване отразява практиката на Комисията в областта на правоприлагането, отчита развитието на технологиите и пазара и ограничава нарушенията на пазара и конкуренцията, особено за по-нови и по-мощни мерки. Основните предложени промени, които са уеднаквени с проекта на преразгледаните Насоки относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката, са следните:

Помощ за опазване на околната среда

- С предложението се увеличават възможностите за държавите членки да подкрепят инвестициите за намаляване на емисиите на CO₂, като се включват специални разпоредби, съгласно които инвестиционната помощ за улавяне и използване или съхранение на въглероден диоксид се счита за съвместима и се освобождава от изискването за уведомяване;
- въвеждане на нова специфична категория освобождаване за инвестиционна помощ за чисти превозни средства или превозни средства с нулеви емисии. Освен това с предложението се допълват разпоредбите относно инвестиционната помощ за инфраструктура за зареждане с електроенергия или гориво, които наскоро бяха въведени като част от целевото преразглеждане на ОРГО, придружаващо МФР за периода 2021—2027 г., като i) се разширява обхватът на инвестиционната помощ за инфраструктура за зареждане с гориво, така че да обхваща и инфраструктури, доставящи водород с ниски въглеродни емисии; и ii) се обхваща също така помощта за инфраструктура за зареждане с електроенергия или гориво, която не е публично достъпна.
- Въвеждане на „зелен бонус“ за помощ за подобряване на енергийните характеристики на сградите и с оглед стимулиране на амбициозни проекти за саниране на сгради. Бонусът ще се прилага, когато подобренията на енергийните характеристики водят до значително намаляване на търсенето на първична енергия.
- разширяване на приложното поле на ОРГО, за да се включи инвестиционната помощ за възстановяване на естествените местообитания и екосистеми, опазване и възстановяване на биологичното разнообразие и прилагане на природосъобразни решения за адаптиране към изменението на климата и смекчаването на последствията от него.
- разширяване на приложното поле на действащите разпоредби относно помощта за рециклиране и повторно използване на отпадъци, като се включи и инвестиционната помощ за други инвестиции, които имат за цел повишаване на ефективността на ресурсите или принос към прехода към кръгова икономика;
- разпоредба, че схемите за помощ под формата на намаления на данъци в полза на енергоемките предприятия съгласно Директивата за данъчно облагане на

енергийните продукти и електроенергията са групово освободени, при условие че тези схеми изискват от бенефициерите да спазват условия, гарантиращи повишаване на енергийната ефективност и инвестиции в проекти, водещи до значително намаляване на емисиите на парникови газове на бенефициера. Схемите, които не отговарят на тези условия, няма да бъдат групово освободени, но за тях може да бъде изпратено уведомление за оценка съгласно Насоките относно държавната помощ за климата, опазването на околната среда и енергетиката, които в момента са в процес на преразглеждане. Комисията по-специално иска мнения относно въвеждането на тези условия съгласно предложения ОРГО.

- въвеждане на нова категория освобождаване за помощи под формата на намаления на данъци или налози, свързани с околната среда, които са необходими за някои ресурсоемки сектори;
- осигуряване на допълнителна гъвкавост, като се предвидят по-високи интензитети на помощ, особено когато помощта се предоставя в контекста на конкурентна тръжна процедура.

Помощ за насърчаване на енергията от възобновяеми източници

- Повишаване на праговете за уведомяване, като се отчита намаляването на разходите за зрели технологии и тяхната пазарна интеграция.
- За да се отчете нарасналата роля на съхранението за интегрирането на енергията от възобновяеми източници в електроенергийната система и за да се постигне съответствие с проекта на Насоки относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката, се предлага освобождаванията за инвестиционна и оперативна помощ за енергия от възобновяеми източници да бъдат разширени, така че да включват проекти за съхранение, които са пряко свързани с нови или съществуващи съоръжения за производство на енергия от възобновяеми източници.
- За да се улеснят инвестициите в зелен водород, предложеното изменение ще обхване инвестиционната помощ за проекти за зелен водород. Оперативните помощи за маломасштабни съоръжения за насърчаване на използването на зелен водород също ще бъдат освободени от изискването за уведомяване.
- включване на разпоредби за оперативна помощ за проекти на общностите за енергия от възобновяеми източници, които освобождават от състезателна тръжна процедура проекти с инсталирана мощност под 1 MW, в съответствие с преработената Директива за енергията от възобновяеми източници.

Помощ за централни отоплителни и охладителни системи и енергийна инфраструктура

- За да се адаптират действащите правила за подкрепа на централните отоплителни и охладителни системи и енергийната инфраструктура към целите на Зеления пакт, с предложеното изменение на ОРГО се изясняват действащите правила и те се привеждат в съответствие с целите на Зеления пакт, както е

направено в Плана за инвестиции за устойчива Европа⁴, приложен към Съобщението за Зеления пакт.

- Освен това подкрепата за инвестиции в системи за централно отопление, които се основават на изкопаеми горива, не може да се счита за допустима съгласно ОРГО. По отношение на подкрепата за инвестиции в производството на централно отопление, използващо природен газ, както и за инвестиции или модернизиране на разпределителни мрежи, се въвеждат специфични предпазни мерки, като например „спазване на целите в областта на климата“, за да се предотврати изпадането в зависимост и да се гарантира конкуренцията, в съответствие с целите на Зеления пакт.
- Що се отнася до инвестициите в енергийна инфраструктура, разрешава се подкрепа за енергийна инфраструктура за нови енергийни източници, по-специално водородна инфраструктура. Освен това подпомагането е разрешено и за инвестиции, които не се намират в „подпомагани региони“. И накрая, подкрепата за инвестиции в енергийна инфраструктура за природен газ трябва да бъде адаптирана, за да се вземат предвид целите на Зеления пакт и необходимото съответствие с целите в областта на климата.

---

⁴ Съобщение на Комисията относно Плана за инвестиции за устойчива Европа/Плана за инвестиции на Европейския зелен пакт, (COM(2020) 21 final).